

“BMA Education Sandbox”

พลิกโฉมหน้า การศึกษา กทม.

รัฐเขต ปรีชล*

พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ถูกประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นที่รู้จักกันดี โดยเฉพาะบุคคลในแวดวงการศึกษา มีวัตถุประสงค์ให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงกระจายอำนาจให้อิสระแก่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น โดยกระบวนการเข้าสู่พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา คือ ให้คณะผู้เสนออันประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด พร้อมด้วยผู้บริหารและผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ตามที่ พ.ร.บ. กำหนดเสนอคำขอจัดตั้งต่อคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ให้เห็นชอบและเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรีนำไปสู่การประกาศให้จังหวัดเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในที่สุด

* นักวิชาการศึกษานโยบายพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานแผนและวิชาการ กองเทคโนโลยีการศึกษา สำนักงานการศึกษา

ในส่วนของกรุงเทพมหานคร มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน ๔๓๗ โรงเรียน โดยเป็นส่วนราชการในสังกัด สำนักงานเขตซึ่งมีฝ่ายการศึกษาเป็นผู้กำกับดูแล และมีสำนักการศึกษาเป็นหน่วยงานสนับสนุน นับว่าเป็นองค์กรที่มีความพร้อมเข้าสู่การเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในด้านกายภาพที่มีโครงสร้างการปกครอง แบ่งเป็น ๕๐ เขต ด้านบุคลากรที่มีความเข้าใจในการพัฒนา และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงการมีภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคมที่พร้อมให้การช่วยเหลือ สนับสนุน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายชัชชาติ สิทธิพันธุ์) จึงได้จัดทำคำขอจัดตั้งให้กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๕ โดยสาระสำคัญของคำขอจัดตั้ง ประกอบด้วย

▶ ๑. แนวทางการพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน อาทิ การปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการสอน การประเมินผล พัฒนาระบบความปลอดภัย และสวัสดิภาพผู้เรียน การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน การจัดตั้งสถาบันหลักสูตร และการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร

▶ ๒. การลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสขาดแคลนทุนทรัพย์ การศึกษาสำหรับบุคคลพิการ และยกระดับการพัฒนาโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลหรือชายขอบให้มีมาตรฐานเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกัน

▶ ๓. การกระจายอำนาจและให้อิสระแก่สถานศึกษา ตามแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการศึกษาของกรุงเทพมหานครในอนาคต โดยมีการแบ่งแยกภารกิจเป็นด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแลส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุน (Supporter) และด้านปฏิบัติการ (Operator)

▶ ๔. การให้ภาคเอกชน หรือภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นวิทยากรทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ได้อยู่แค่ในห้องเรียน เช่น กิจกรรม After School, Saturday School, พี่สอนน้องนอกเวลาเรียน ฯลฯ

▶ ๕. การแต่งตั้งบุคลากรที่ประกอบด้วยข้าราชการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการโดยมีอำนาจหน้าที่ร่วมกันในการขับเคลื่อนการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษากรุงเทพมหานคร

▶ ๖. ผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ที่ได้วิเคราะห์อย่างรอบด้านแล้วว่า กรุงเทพมหานครพร้อมเข้าสู่การเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดยมี ๕๔ โรงเรียนในสังกัดเป็นสถานศึกษานำร่อง

▶ ๗. รายชื่อหน่วยงานให้คำปรึกษา อาทิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เครือข่ายกิจการเพื่อการเรียนรู้ (Edupreneur) มูลนิธิโรงเรียนวันเสาร์ (Saturday School) สสส. การกีฬาแห่งประเทศไทย

โดยขั้นตอนต่อไปคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จะนำคำขอจัดตั้งของกรุงเทพมหานครเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หลังจากนั้นจะมีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” ซึ่งมีองค์ประกอบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙ ของ พ.ร.บ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อดำเนินงานต่อไป

หากพิจารณาสาระสำคัญในคำขอจัดตั้งดังรายละเอียดตามที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจจะเรียกได้ว่าเป็นการปฏิรูปการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครเกือบทั้งหมดในทุกมิติ โดยทีมผู้บริหารและสำนักงานการศึกษาให้ใช้ชื่อว่า “BMA Education Sandbox” เปรียบเสมือนให้กรุงเทพมหานครและ

สถานศึกษาในสังกัดเปลี่ยนแปลงตัวเองเป็น
กล่องใบใหม่ ค่อย ๆ ปรับปรุงจัดระเบียบ
วิธีคิด วิธีการบริหารจัดการ ออกแบบวิธี
การจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงเรื่อง
การดูแลสวัสดิการสวัสดิภาพของครู
นักเรียน ตกผลึกเป็นวิธีการที่ดีและ
เหมาะสมที่สุด กรอกเข้าไปในกล่องใบนั้น
เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางจัดการศึกษา
โดยยังสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
ให้เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้นได้อยู่ตลอดเวลา

ใจความสำคัญของเรื่องนี้คือการ
พลิกบทบาทของโรงเรียนให้กลายเป็น
พื้นที่การเรียนรู้ (Learning) สามารถ
ใช้ได้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
นอกเหนือจากการจัดการศึกษา
(Education) นั่นเพราะการศึกษา
อาจเป็นไปได้เพียงการพัฒนานักเรียน
ตามกรอบที่กำหนด ทำการเรียนการสอน
โดยครูผู้สอนในห้องเรียน จัดกิจกรรม
การเรียนรู้และวัดประเมินผลไปตาม
รูปแบบที่วางไว้ไว้อย่างแน่นอนแล้ว
ข้อจำกัดคือเมื่อบริบทของสังคม
เปลี่ยนแปลงแต่วิธีการเหล่านั้นยังไม่

เปลี่ยนตาม อาจทำให้นักเรียนขาด
ความรู้หรือทักษะที่จำเป็นที่ต้องใช้
ให้เท่าทันสังคมได้อย่างทันท่วงที ในขณะที่
การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้จาก
ประสบการณ์ของผู้เรียนเอง ทั้งจาก
ทางตรงและทางอ้อมในทุกที่ทุกเวลา
ซึ่งไม่จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียนที่มีเพียง
คำสอนและการสาธิตของครูเพียงเท่านั้น
วิทยากรผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ นักปราชญ์
ชาวบ้าน ก็เป็นผู้ให้ความรู้และถ่ายทอด
ประสบการณ์ได้เช่นเดียวกัน หรือจะ
เรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อหรือแหล่ง
เรียนรู้อื่นที่เหมาะสมก็ย่อมทำได้ จึงมักจะ
ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน
ในเรื่องที่อยากรู้ ควรรู้ หรือจำเป็นต้องรู้
ได้อย่างตรงจุด

อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ **การประเมินผล** ที่ควรต้องปรับตามรูปแบบการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนไป สำคัญที่สุดคือไม่ควรประเมินเพื่อตัดสินผู้เรียนโดยใช้หลักเกณฑ์ “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” แต่ควรเป็นการประเมินเพื่อทำให้รู้ว่าผู้เรียนมีความถนัดหรือความเป็นเลิศทางด้านใด โดยใช้พื้นฐานความคิดว่าทุกคนมีความเก่งและความถนัดในแบบของตนเอง ฉะนั้น การจัดการเรียนรู้และการประเมินผลที่ดีควรต้องมีลักษณะเป็นการพัฒนาสมรรถนะขีดความสามารถของผู้เรียนให้สูงสุด

อ้างอิง

การศึกษาและการเรียนรู้ต่างกันอย่างไร - TKP : MediaStartup (media.thailandeducation.org)

อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้และแสดงออกถึงความสามารถของตนจนนำไปต่อยอดได้อย่างเหมาะสม

สรุป BMA Education Sandbox

เป็นวิธีการปรับโครงสร้างการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยใช้ พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นเครื่องมือ ซึ่งกรุงเทพมหานครได้จัดทำแผนที่มีสาระสำคัญในการปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงานทุกมิติไปพร้อมกับการเปิดพื้นที่ให้มีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน พร้อมทั้งจะขยายผลไปยังทุกโรงเรียนทุกสังกัดในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีเป้าหมายในการพลิกบทบาทของหน่วยงานการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนและพัฒนาไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างคุณค่าและเติมเต็มทักษะความสามารถของผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศตรงตามช่วงวัย เต็มที่เป็นพลเมืองที่ดีและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีคุณภาพ